

ODE AAN HET HOLLANDSE LANDSCHAP

FIETSROUTE - 31 km

**Cultuur en natuur,
het beste van twee werelden**

In het themajaar 'Ode aan het Hollandse landschap' (NBTC) staat de schoonheid van het landschap centraal. Speciaal voor dit themajaar heeft de Vincent van Gogh Experience in samenwerking met Hofcultuur een aantal fietsroutes opnieuw uitgegeven. Dit is één van de routes.

De route loopt van Voorschoten naar Wassenaar, Den Haag en Leidschendam en eindigt bij het vertrekpunt in Voorschoten.

Duin, Horst & Weide is een heerlijk gebied om te recreëren. Tussen de steden Leiden, Den Haag en Zoetermeer biedt het rust, ruimte en bijzonder veel afwisseling. Het gebied beslaat de kust, de duinen (Duin), de landgoederenzone, het strandwallenlandschap (Horst) en de Vlietzone met het veenweide- gebied (Weide).

1. Het koninklijke landgoed De Horsten

De koninklijke familie woont op landgoed Eikenhorst, één van de buitenplaatsen van De Horsten. We rijden langs het natuurgebied, waar veel weide- en trekvogels neerstrijken. U kunt hier een wandeling maken door het bos en een bezoek brengen aan het jachthuis of de Seringenberg, een kunstmatig aangelegde berg met paarse sering. Vandaag blijven wij op de fiets en rijden zo van het ene landgoed naar het andere landgoed.

Dit gebied was in bezit van prins Frederik der Nederlanden, de zoon van koning Willem I (1797-1881).

Hij kocht negen buitenplaatsen en landerijen in Wassenaar en gaf de landschapsarchitect Eduard Petzold (1815-1891) opdracht om van zijn terreinen een samenhangend geheel te maken. Het ontwerp was fraai en overtuigend en nog duidelijk herkenbaar in het netwerk van zichtlijnen. Zo kunt u vanuit het wandelgebied van De Horsten het buitenhuis De Paauw aan de overkant van de N44 zien liggen.

We fietsen onder de N44 door en komen via een aantal buitenplaatsen bij De Paauw. Hier was het eigenlijke woonhuis van de prins. Tegenwoordig doet het huis dienst als raadhuis van Wassenaar.

*Andreas Schelfhout
(1787–1870),
landgoed Raaphorst
en de Seringenberg*

Routebeschrijving

Via de groen omrande borden kunt u de route makkelijk van nummer tot nummer volgen.

We starten onze fietstocht bij Station Voorschoten.

Wijngaardenlaan, 2254 Voorschoten

90

Vanaf routebord 90 over viaduct langs het station en spoor rijden.

Rosenburgherlaan, 2252 BA Voorschoten

40

Langs het spoor blijven rijden.

Horst en Voordelaan, 2252 Voorschoten

88

Rechtsaf onder het spoor door de tunnel.

Horst en Voordelaan, 2254 Voorschoten

84

Links Raaphorstlaan onder tunnel door Houtlaan.

2. Buitenplaats De Paauw

Bij De Paauw werkt Petzold samen met Jan David Zocher jr. (1841-1849), die een landschapstuin met een slingerende vijver aanlegt.

Onze aandacht gaat uit naar het moderne beeld in de vijver dat geheel opgaat in de landschappelijke omgeving. Het beeldt een drie-

dimensionale weergave uit van een laat schilderij van Rembrandt 'Een vrouw die in een beekje baadt' (1654) door Carla Rutgers-Hendriksen (1995).

Buitenhuis De Paauw is gerestaureerd. De gevels en kozijnen hebben de kleur en allure terug uit de tijd dat Prins Frederik het huis bewoonde (1838 tot 1981).

De Paauw, beeld 'Baadster' van Carla Rutgers-Hendriksen, 1995 en schilderij Rembrandt, Een vrouw die in een beekje baadt (Hendrickje Stoffels?), 1654, National Gallery London

Buitenhuis De Paauw

Onder A44 doorrijden. Houtlaan Wassenaar uitrijden.

Laan van Hoogwolde , 2243 CA Wassenaar

55

Rechts over landgoederen Van Ommerenlaan - Menkenlaan - rechstaf Rust en Vreugdlaan - Landgoederenroute (o.a. Backershagen) links Paauwlaan - We komen bij raadhuis De Paauw - rechts Pieter Twentlaan - Prinses Marielaan - rechtsaf Lange Kerkdam - linksaf Middelweg.

Middelweg/Santhorstlaan 2242 BX Wassenaar

52

Linksaf naar:

Van Zuylen van Nijeveltstraat, 2242 AJ Wassenaar

51

Kleine D-tour: Linksaf Johan de Wittstraat aan rechterkant is de Langstraat. Hier is het beeld Les 'Retrouvailles' (2000), een realistisch beeld van Kees Verkade.

3. Langstraat Wassenaar

We kijken iets van het landelijk knooppuntennetwerk af om twee beelden in de openbare ruimte mee te nemen. Allereerst: 'Les Retrouvailles' (2000), een realistisch beeld van Kees Verkade, bestaande uit een mannen- en vrouwentorso. Het beeld roept zowel een gevoel van intimiteit als extase, kracht en dynamiek op. Licht- en schaduwwerking en tegengestelde bewegingen spelen hierbij een grote rol. Hier schuin tegenover op de Lange Kerkdam staat het beeld 'Roulatie' (1981) van Wout Martens, een kunstenaar die juist veel meer vanuit de geometrische abstractie werkt.

4. Villa Groot Haesebroek

NB NIET VRIJ TOEGANKELIJK
Het huis van de Canadese ambassadeur Groot Haesebroek was oorspronkelijk het eigendom van het echtpaar Kröller-Müller. Zij lieten de villa in de jaren twintig bouwen door de Belgische architect Henry van de Velde (1863- 1957).

Hier groeide de collectie van Helene Kröller-Müller (1869-1939) uit tot een toonaangevende en invloedrijke verzameling. Dit gebeurde onder de bezielende leiding van Henk Bremmer (1871-1956). Geïnspireerd door een reis naar Florence ontstond het idee voor dit museum. Net als de familie Medici wilde Helene een rol spelen als mecenas. Het geld was afkomstig uit de firma van haar familie.

De kunstcollectie van Helene Kröller-Müller (1869-1939) diende het algemeen belang. Ze bouwde een verzameling op om een overzicht te geven van de ontwikkeling van de hedendaagse schilderkunst in het algemeen en de individuele moderne kunstenaar in het bijzonder. Zo zijn van Vincent van Gogh veel werken aankocht: 91 schilderijen en 180 werken op papier. Tegenwoordig is het de op een na grootste verzameling van Van Goghs in de wereld.

De kunstcollectie werd in het huis ondergebracht. In 1937 is werd het woonhuis zelfs even als museum opengesteld.

*Kees Verkade, Les 'Retrouvailles', 2000, Langstraat Wassenaar
Vincent van Gogh, portret van Augustine Roulin, 'La Berceuse',
1888 Kröller-Müller Museum Otterlo*

Vanaf de Langstraat bij het beeld van Kees Verkade weer terug naar Van Zuylen van Nijeveltstraat en linksaf slaan.

Van Zuylen van Nijeveltstraat, 2242 LG Wassenaar

61

Links Van Hogendorpstraat - rechts Luffelbaan - links Schoolstraat - Plein - Duinrellweg

richting routebord 47

Van Zuylen van Nijeveltstraat, 2242 Wassenaar

47

Daarna Jagerslaan - Groot Haesebroekseweg

Het echtpaar Kröller-Müller woonde op 44. De locatie is niet openbaar toegankelijk. U ziet slechts de poort. Doorrijden op Groot Haesebroekseweg. Waar deze overgaat in de Stoeplaan afslaan.

Stoeplaan, 2243 Wassenaar

46

Direct linksaf Buurtweg. Aan de linkerkant van de Buurtweg vindt u de Dennenlaan. De beeldentuin van landgoed Clingenbosch is op afspraak beperkt te bezichtigen: www.beeldentuinclingenbosch.nl.

5. Landgoed Clingenbosch

Door de unieke ligging in de natuur demonstreert dit gedeelte van de fietsroute de synergetische werking van kunst en natuur. De beeldentuin Clingenbosch is beperkt opengesteld. In de gevarieerde natuur zijn beelden van moderne en hedendaagse kunstenaars, zoals Henry Moore, Armando, Anya Gallaccio en Atelier van Lieshout. De kunstwerken vormen een wisselwerking

met de natuur. Vaak is de locatie ook samen met de kunstenaar bepaald. Er is bewust gekozen voor een andersoortige manier van rondleiden die veel meer aansluit op de persoonlijke beleving van de bezoeker.

Blessed Anya Gallaccio (2001)

Large Four Piece Reclining Figure (1972-73), Henry Moore

8. Museumgebouw Voorlinden

In museum Voorlinden is de grootste particuliere kunstcollectie van Nederland te zien. Het museum huisvest moderne en hedendaagse kunst. Het is kunst van verbeelding, die existentiële vragen oproept, verbaast of amuseert al naar gelang de persoonlijke stemming en gevoelswereld van de toeschouwer. Veel installaties zijn speciaal voor het museum ontworpen en zijn ook in de architectuur verweven. Dit is de privé-collectie van Joop van Caldenborgh.

7. Landgoed Voorlinden

Op het landgoed Voorlinden heeft Dirk Jan Postel speciaal voor de privécollectie van Joop van Caldenborgh een modern museum gebouwd. Niet voor niets werd dit gebouw het Kröller-Müller van de 21ste eeuw genoemd. Het museum is indrukwekkend in zijn eenvoud. Op een ingenieuze wijze wordt het licht gefilterd door een transparant dak van 115.000 cilinders die schuin zijn afgesneden. Er is een heldere vlakverdeling, waarbij zandkleurige natuursteen en glazen wanden elkaar afwisselen. Het landschap is door de transparantie van de architectuur vanuit het museum net een -nauwelijks ingelijst- schilderij. Het ligt misschien wel op de mooiste plek van Wassenaar; op een weiland, tegen een bosrand en naast de hoogste duintoppen. De tuin is aangelegd door Piet Oudolf, die de afgelopen jaren de

Vanaf het landgoed terug naar de Buurtweg en links afslaan. Op de Buurtweg 1e afslag rechts (eveneens Buurtweg) richting Museum Voorlinden.

Voorlinden museum & gardens Buurtweg 90.

Het landgoed is gratis te bezichtigen (ga zeker even op het duin kijken!).

Na afloop rechts het landgoed af en via de Buurtweg over de Landscheidingsweg – Ruychrocklaan

Groenendaal, 2244 BK Wassenaar.

Route volgen om de Amerikaanse Ambassade – rechtsaf richting Benoordehoudseweg – en gelijk voor de kruising linksaf richting routebord 33

Benoordehoutseweg, 2594 Den Haag.

34

33

Links Museum Voorlinden, Dirk Jan Postel (Kraaijvanger), tuin Piet Oudolf en Richard Long, River Avon Driftwood Circle, 1996 waarachter bomen van het landgoed Voorlinden.

Gardens of Remembrance (9-11) in New York aanlegde en momenteel bezig is met de tuin bij Huis ten Bosch. Op Voorlinden creëerde hij een tuin die in alle seizoenen interessant is.

'Het idee is niet om de natuur te kopiëren, maar om een gevoel van natuur te geven' is een veel aangehaalde quote van Piet Oudolf.

Zijn tuin sluit daarmee aan bij de collectie van Van Caldenborgh, die excelleert in de interactie tussen object, omgeving, kunstenaar en toeschouwer. Caldenborgh kocht kunst die hem raakte en schiep daar een passende omgeving bij.

Couple under an Umbrella van Ron Mueck

De duinen op landgoed Voorlinden.

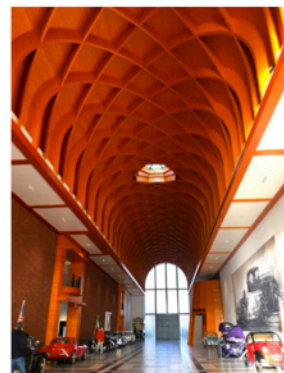
9. Louwman Museum

In het Louwman Museum is de oudste privécollectie automobielen te zien. De familie Louwman is eigenaar van de collectie. Louwman is rijk geworden met het importeren en verhandelen van auto's. Aan de hand een chronologisch overzicht wordt niet alleen een historisch beeld van de ontwikkeling van techniek en design geschetst, maar ook een cultuurhistorisch verhaal verteld van de mens en zijn machine. Deze bijzondere statusobjecten worden gepresenteerd in een museumgebouw dat speciaal voor de collectie is ontworpen.

De Amerikaanse architect Michael Graves heeft zich verdiept in de Nederlandse cultuur, de geschiedenis van de auto en de omgeving. Hij maakt een gebouw van baksteen (typisch Nederlands) dat knipoogt naar het koetshuis als bouwtype (de auto komt voort uit de koets) met als schiereiland een theekoepelachtige uitbouw (een

theekoepel is een typisch bijgebouw van een buitenplaats). De centrale hal oogt met haar lengte, hoogte en tongewelf als een kathedraal voor de heilige koe, een plek van aanbidding en respect. En natuurlijk is er vormgeving en kunst in overvloed. Auto's van vele grootheden passeren de revue, zoals de auto's van James Bond en Winston Churchill. Er zijn naast fraaie auto's ook affiches en bronzen beelden, waaronder een buste van Evert Louwman door Kees Verkade (2011), de 'Spirit of Ecstasy' (1911) van Charles Sykes (Rolls-Royce) en diverse beelden van René Lalique (1860-1945). De titel van de auto die Karel Appel (1921-2006) ontwierp voor het honderdjarig bestaan van Mercedes (1986) spreekt boekdelen:

'A Sunny day with loving car. Yesterday I was a car. Maybe not tomorrow. I want to be an artpiece and not a car anymore.'

Louwman Museum, Michael Graves

Tegenover knooppunt 33 ligt Louwman Museum. Wanneer u het museum wil bezoeken moet u de fietstunnel nemen. Hier komt u uit op de Leidsestraatweg. Het museum ligt dan aan uw linkerhand.
Louwman Museum Leidsestraatweg 57 Den Haag.

1922

STANDARD ELEVEN SLO4
TOURER

1923

LSD FAMILY MODEL

1924

AC RACING SPECIAL

1924

AHRENS-FOX MODEL N-S-2
1000 GPM FIRE ENGINE

Zijdeweg, 2244 BE Wassenaar.

58

Onder de spoortunnel door

Appelgaarde 341, 2272 TL Voorburg.

11

Linksaf Zijdepad – Zijdesingel – Kastelenring

Tuinenlaan, 2261 HC Leidschendam.

83

Noortheyklaan - linksaf

Veursestraatweg, 2265 Leidschendam.

82

10. Landgoed Duivenvoorde

Op landgoed Duivenvoorde komen cultuurhistorie en natuur samen. Op het buiten werd een landschapstuin aangelegd naar ontwerp van de beroemde landschapsarchitect Jan David Zocher jr. (1841-1849).

Recentelijk is de tuin door Michael van Gessel gemoderniseerd. De uitvoering is zeer geslaagd. Hier is een tuin vol verrassingen, waarbij het volgen van de slingerpaden een leidende rol speelt bij de natuurbeleving. Een kronkelende vijver, boomgroepen en dan weer een enkele bijzondere boom, maar vooral de -opnieuw- gecreëerde vergezichten scheppen een ruimtelijke werking en geven de tuin een open karakter.

Het nieuwe paviljoen, 'De Hof van Duivenvoorde' is een eigentijdse samensmelting van architectuur en natuur. 70F architecture hanteert een gedurfde aanpak waarbij binnen en buiten in harmonie zijn. De 'schuur' knipoogt naar de lijnvoering en het materiaalgebruik van het boothuis, één van de bijgebouwen. Hout en glas wisselen elkaar in soortgelijke verhoudingen af. Door een dynamische opzet kan de hoeveelheid licht door zowel de natuur als door de mens gestuurd worden. Zo kan het gebouw in de veranderende seizoenen telkens weer anders ervaren worden en blijven boeien.

Weg vervolgen.

Veurseweg, 2251 Voorschoten.

Rechtdoor.

93

10. Ingang **kasteel Duivenvoorde Laan van Duivenvoorde 4**. Speciaal voor auto's en fietsen is er een parkeerterrein. U rijdt de lange oprijlaan af en vindt deze rechts.

Landgoed via ingang weer verlaten. Linksaf weg vervolgen.

Horstlaan, 2252 AL Voorschoten

86

Weg vervolgen.

Rosenburgerlaan, 2252 Voorschoten

85

Weg vervolgen.

Schoolstraat 252, 2252 CP Voorschoten

57

Links Wijngaardenlaan.

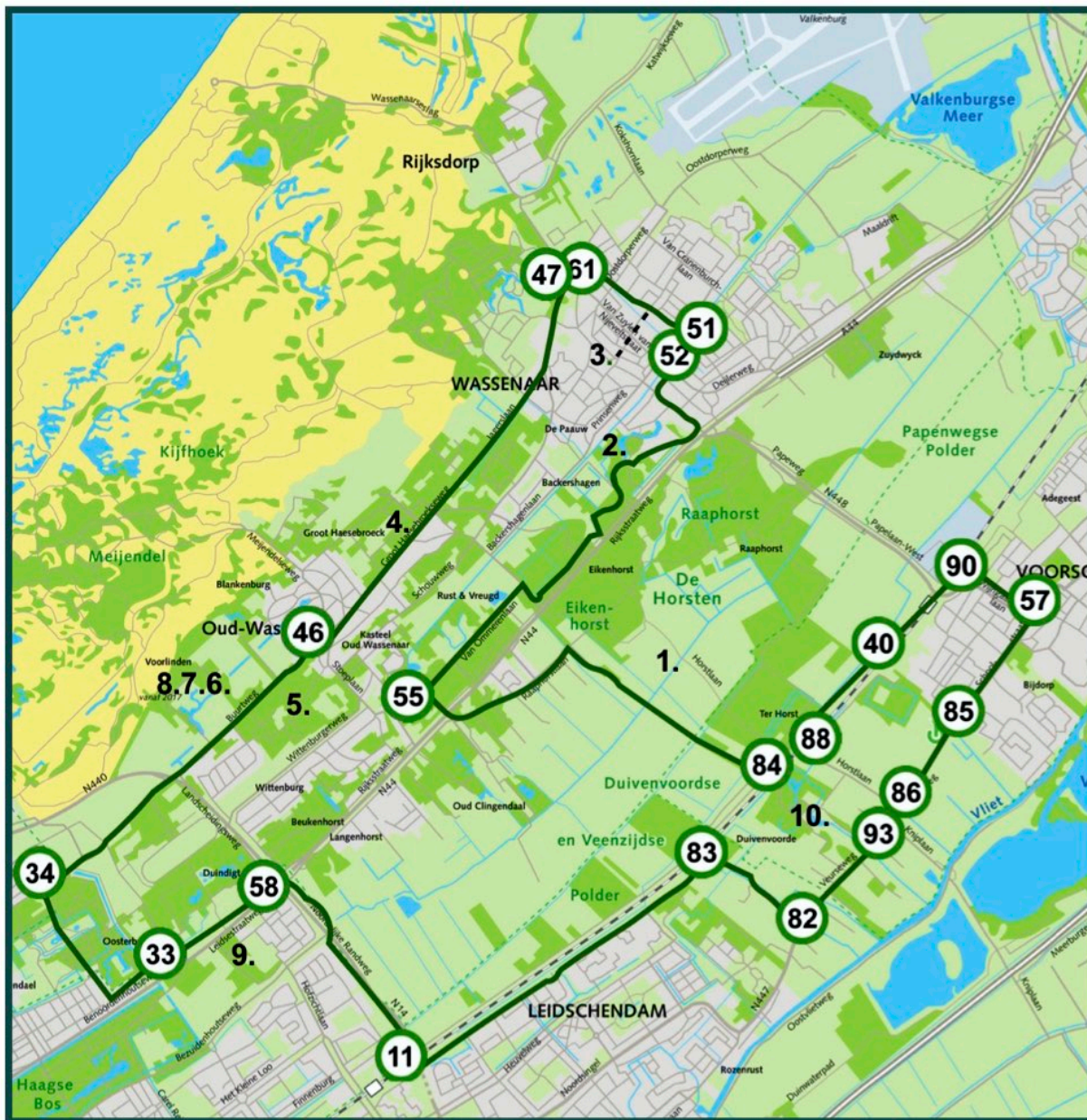
Wijngaardenlaan, 2254 Voorschoten

90

EINDE

Landgoed Duivenvoorde met kasteel Duivenvoorde en de Hof van Duivenvoorde

Meer informatie

Fietsverhuur & Fietsenmakers

Roest Tweewielers Schoolstraat 62, Voorschoten
T 071 561 24 96

Bezienswaardigheden

Landgoed De Horsten, Horstlaan, Voorschoten
Raadhuis De Paauw, Raadhuislane 22, Wassenaar
Beeldentuin Clingenbosch, Dennenlaan 9, Wassenaar,
<http://www.beeldentuinclingenbosch.nl>
Museum Voorlinden, Buurtweg 90, Wassenaar,
<http://www.voorlinden.nl>
Louwman Museum Leidsestraatweg 57 Den Haag,
<https://www.louwmanmuseum.nl/>
Kasteel Duivenvoorde - Laan van Duivenvoorde 4
Voorschoten
<http://www.kasteelduivenvoorde.nl>

Colofon

Deze fietsroute is uitgegeven in opdracht
van Duin, Horst en Weide.
De route is onderdeel van een aantal routes.

Uitgever

Hofcultuur

Redactie

Wimmie Hofstra

De inhoud van deze routefolder is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Hofcultuur aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de vermelde gegevens.